

GEBRUIK VAN BUITENLANDSE SEMENBANKEN, bronnenonderzoek

Notitie tbv werkgroep 'Buitenlandse banken'

5.1.2e

15 januari 2022

1. Informatie in richtlijnen NVOG/KLEM over voorwaarden en counseling bij buitenlandse donortrajecten*NVOG. Standpunt 'Geassisteerde voortplanting met gedoneerde gameten en gedoneerde embryo's en draagmoederschap' (juni 2016+addendum juni 2020)*

- Geen informatie over gebruik en voorwaarden buitenlands semen
- Geen informatie over counseling

NVOG/KLEM. Landelijk standpunt spermadonatie (april 2018)

- Heeft een paragraaf 'buitenlandse donoren (pag 16 en 17).
- Voorwaarden voor zakendoen met buitenlandse spermabanken:
 - "pregnancy slot" van max 12 gezinnen per buitenlandse donor
 - donor met donorpaspoort
 - donor geen bezwaar persoonsidentificerende gegevens naar donorkind va 16 jaar
 - donoren akkoord met registratie persoonsidentificerende gegevens bij Sdkb.
- Mbt counseling:

"De psychologische begeleiding bij een ontmoeting tussen kind en donor is nog niet geregeld. Een zorg van de werkgroep hierbij is, dat indien deze ontmoeting in land van herkomst van de donor moet plaatsvinden, dat dit dan zonder Nederlandse psychologische begeleiding zal gaan. Dit aspect zal met de wensmoeders besproken moeten worden in de counseling bij haar keuze voor een buitenlandse donor."

NVOG. Standpunt Niet meewerken aan vruchtbaarheidsbehandelingen waarbij gebruikgemaakt wordt van eicellen, sperma of embryo's van anonieme donoren (februari 2020)

- "De Nederlandse gynaecologen maken geen gebruik van anonieme spermadonoren van wie het sperma uit buitenlandse klinieken naar Nederlandse vrouwen wordt gestuurd.
- De Nederlandse gynaecologen slaan geen sperma, dat afkomstig is van anonieme (buitenlandse) donoren, op in hun klinieken voor behandeling van vrouwen met een kinderwens.
- Voor handelingen ten behoeve van anonieme donatie van eicellen, sperma of embryo's kan niet de hulp van Nederlandse gynaecologen worden ingeroepen.
- Een in Nederland werkende gynaecoloog werkt niet mee aan de monitoring van fertiliteitstrajecten en voert geen onderzoeken uit in opdracht van buitenlandse fertiliteitsklinieken waarbij gebruikgemaakt wordt van anonieme donoren."
- Geen informatie over counseling.

2. Relevante gedeeltes uit [Antwoord op kamervragen](#) 13 december 2021

Uitspraken minister VWS nav kamervragen over ESB Amsterdam

- "Wensouders moeten ervan op de hoogte zijn dat een donor niet wettelijk verplicht is om contact te hebben met een donorkind. Als wensouders voor ogen hebben dat de donor een bepaalde rol in het leven van het donorkind zal vervullen, moeten zij een voor hen bekende donor kiezen."
- Vraag 6: Maximale maandelijkse vergoeding van €560 komt, uitgaande van veertien donaties per maand en zes spermarietjes per donatie, uit op 84 sperma rietjes en dus 84 mogelijke donaties van een donor per maand. Hoe verhoudt zich dat tot maximum van 12 vrouwen?
Antwoord minister:
 - "Ik heb begrepen dat de ESB de gedoneerde geslachtscellen transporteert vanuit Nederland naar zijn hoofdvestiging in Denemarken en van daaruit het sperma distribueert."

- Klinieken moeten cf Standpunt Spermadonatie zorgen voor juridisch geldend samenwerkingscontract met de buitenlandse bank. Alleen met spermabanken die maximum van 12 behandelde vrouwen per buitenlandse donor niet overschrijden in Nederland.
- "Ik kan niet voorkomen dat via de desbetreffende spermabank ook in andere landen gebruik gemaakt wordt van deze spermadonor. Wensouders die kiezen voor een buitenlandse donor in plaats van een Nederlandse donor, dienen zich de consequenties daarvan, zoals het mogelijk grote aantal nakomelingen, te realiseren."
- Vraag 8: hoe is het toezicht op het gebruik van zaadcellen uit het buitenland en de begrenzing aan het gebruik van zaadcellen van een donor?
Antwoord minister:
 - Bank moet een Wvkl-erkenning hebben; daarna doet IGJ periodieke inspecties op Wvkl en andere wettelijke eisen zoals Wdkb en Embryowet.
 - Cf Deense wetgeving geen verzending meer naar privé adressen; Deense banken houden zich aan geldende nationale quotum.
 - Ook bij buitenlandse zaadcellen registratie bij Sdkb.
 - "Ik heb geen zicht op welke klinieken in Nederland werken met donorsperma uit buitenlandse klinieken".
- Vraag 13: Hoe worden wensouders precies (proactief) geïnformeerd over de mogelijke risico's van gebruik van zaadcellen van buitenlandse donoren?
Antwoord minister:
 - "Ik onderschrijf het belang van goede voorlichting aan wensouders zodat zij zich goed kunnen laten informeren over de mogelijke consequenties van donorconceptie."
 - Wensouders, donorkinderen en donoren kunnen bij Fiom terecht met vragen op dit terrein; bij Landelijk informatiepunt donorconceptie (LIDC) is alle informatie rond donorconceptie op één centraal punt te vinden.
 - "De wensouders worden daarnaast proactief geïnformeerd over de consequenties van het gebruik van de zaadcellen van een buitenlandse donor door de Nederlandse klinieken tijdens de counseling voorafgaand aan de behandeling."
- Vraag 15: welke maxima gelden binnen de verschillende landen van de Europese Unie?
Antwoord minister:
 - "Landen binnen de Europese Unie hebben op het terrein van medische ethiek een grote mate van beleidsruimte. Dat is ook het geval als het gaat om vraagstukken rond donorconceptie. Een groot aantal landen heeft inmiddels wet- en regelgeving met betrekking tot spermadonatie, maar inhoudelijk zijn er grote verschillen."
 - In iets meer dan de helft van de landen binnen de Europese Unie is anonimiteit van de donor nog steeds de norm, zoals in België en Frankrijk. Ook het maximumaantal nakomelingen per donor varieert per land. Maximum in Duitsland is tien nakomelingen, in Denemarken twaalf, in Oostenrijk maximaal drie gezinnen; in Polen is hiervoor niets geregeld.

3. Informatie IGJ (afdeling Bloed&weefsels) over ESB, telefonisch verkregen

- ESB Amsterdam heeft nog geen Wvkl-erkenning.
Heeft wel een aanvraag gedaan; inspectiebezoek op 3 februari 2022.
Daarna rapport → IGJ advies aan Farmatec → erkenning, al dan niet met voorwaarden voordat begonnen mag worden. Al met al nog een heel traject.
Als ze al zijn begonnen, zijn ze in overtreding. Werven en screenen van donoren kan al wel. *(NB volgens de website zijn ze elke dag geopend.)*
- De inspectie ihkv Wvkl-erkenning richt zich alleen op 'laboratorium'aspecten zoals de opslag, bewerking, transport, traceerbaarheid van het semen. Niet op ethische zaken of Wdkb en andere wetgeving. *(Maar mss kunnen we wel aandachtspunten meegeven, zoals de privacyregeling)*

- In de Wvkl-erkenning kan een 'aanwijzing' (vergunning) worden gegeven voor verschillende onderdelen. Sinds 2019 is voor transport binnen de EU *geen* aanwijzing meer nodig. ESB Amsterdam heeft dus geen aanwijzing nodig voor doorsturen semen naar Denemarken. En uit de [Farmatec-lijst met vergunningen](#) kun je niet opmaken welke klinieken met buitenlandse banken werken.
- Een bank is verplicht melding te doen van ontdekte afwijkingen bij donoren of kinderen; op basis van meldingen van buitenlandse banken weet IGJ dat Cryos en ESB in Nederland meest gebruikt worden; Duitse banken nog maar amper.
- Mijn zegsman vermoedt dat ESB zich (ook/vooral) zal richten op anonieme donaties. Is niet verboden of te verbieden; toepassing van dat semen in Nederland uiteraard wel.